

ГАЗАР ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН
“АЛСЫН ХАРАА – 2050” УРТ ХУГАЦААНЫ БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН
2025 ОНЫ 3 ДУГААР УЛИРЛЫН ХЭРЭГЖИЛТ

Д/д	Зорилт	Арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	2025 оны зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хүрсэн түвшин, үр дүн	Хэрэг-жилтийн хувь
Нэг. ҮНДЭСНИЙ НЭГДМЭЛ ҮНЭТ ЗҮЙЛ							
1	1.1. Төрт ёсны уламжлал, түүх, соёлын дурсгал, утга зохиол, урлагийн бүтээлээр үндэсний бахархал төлөвшүүлж, эх оронч үзэл, эв нэгдлийг нягтруулна.	1.1.10. Үнэ цэн бүхий археологийн дурсгалт газрыг аюул эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх үнэлгээ хийж, дурсгалт газруудыг хамгаалж, газрын харилцааны мэдээллийн кадастрын санд бүртгэнэ.	2020-2050			Үнэ цэн бүхий археологийн дурсгалт газрыг аюул эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх үнэлгээ хийж, дурсгалт газруудыг хамгаалж, газрын харилцааны мэдээллийн кадастрын санд бүртгүүлэх хүсэлт холбогдох газруудаас ирээгүй байна. Мэдээлэл ирсэн тохиолдолд газрын харилцааны мэдээллийн кадастрын санд бүртгэх боломж бүрэн хангагдсан. -Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 110 дугаар тогтоолоор “Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим систем”-ийг улсын хэмжээнд нэвтрүүлэхээр шийдвэрлэж, системийн үнэн зөв, найдвартай ажиллагааг хангах зорилгоор тус системд холбогдож ажиллахыг холбогдох төрийн байгууллагууд болон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга нарт тус тус үүрэг болгосон. Үүний дагуу ЗГХЭГ-ын даргын 2023 оны 107 дугаар тушаалаар тус асуудлыг шийдвэрлэх санал боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулсан. Тус ажлын хэсгээс “Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх тухай” тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулах төлөвлөгөөг батлуулж, санал боловсруулан, ЗГХЭГ-ын даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 09-ний өдрийн ХЭГ/265 дугаар албан тоотоор системд холбогдох шаардлагатай 16 байгууллагад хүргүүлсэн. Мөн ажлын хүрээнд 2024	70

						оны 03 дугаар сарын 26-ны өдөр Соёлын яамны төлөөлөлтэй уулзалт зохион байгуулж, яамны орон зайн мэдээллийн систем болон ГНСУНЦС-тэй харилцан мэдээлэл солилцох шийдлээ тохиролцсон. Соёл, спорт аялал жуулчлалын яамны цахим системийн хөгжүүлэлтийн ажил 90 хувьтай, өгөгдөл, мэдээлэл бүрэн бүрдээгүй мэдээллийн үзүүлэлтүүд хангалтгүй, соёлын биет өвийн хамгаалалтын зурвасыг тогтоох тухай шийдвэр гараагүй байна. Дээрх ажлууд хийгдсэний дараа дундын мэлээллийн сангаар дамжуулан мэдээлэл солилцох боломжтой болох юм.	
ГУРАВ. АМЬДРАЛЫН ЧАНАР БА ДУНДАЖ ДАВХАРГА							
2	3.6. Ухаалаг, иргэн төвтэй газрын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх замаар тэгш байдал, шударга ёс, үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, тогтвортой хөгжлийг хангана.	3.6.1. Хүн амын нутагшилт, суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан хот байгуулалт, газрын харилцааны эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.	2020-2050			Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 181 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Монгол Улсын хууль, тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл"-ийн хавсралтын 3,5,6,7,10 дугаар заалтуудад тусгагдсан байна. Үүнд дараах ажлуудыг хийж гүйцтгэж байна. ГЗБГЗЗЕГ-ын 2025 оны А/148 Тушаалаар Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төсөл, хуулийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна. ГЗБГЗЗЕГ-ын 2025 оны А/145 тушаалаар Газрын тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалтын төсөл, хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна. ГЗБГЗЗЕГ-ын даргын 2025 оны А/229 дүгээр тушаалаар Кадастрын тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалтын төсөл, хуулийн төсөл боловсруулах ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна. Орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн тухай анхдагч хуулийн төсөл, хуулийн төслийн үзэл баримтлалын төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн	70

					шаардлагын хүрээнд боловсруулж, батлуулахаар хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлал, хуулийн төслийг эцэслэн боловсруулах, батлуулах үүрэгтэй ажлын хэсгүүд байгуулагдан, зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэгчтэй хамтран ажиллаж байна. Хаягжуулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалыг 2025 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдөр Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга, Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны сайд, Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайд болон Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд нар хамтран баталсан. Батлагдсан үзэл баримтлалын хүрээнд мэргэжлийн байгууллагын төлөөлөл бүхий ажлын хэсэг байгуулагдан, Хаягжуулалтын тухай хуулийн төслийг боловсруулан ажиллаж байна.	
3		3.6.2. Мэдлэгт суурилсан, иргэд, олон нийтийн оролцоотой газар зохион байгуулалтын нэгдсэн төлөвлөлтийн системийг бий болгоно.	2020-2050		2020 онд Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлж, бүх шатны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, хот байгуулалтын төлөвлөгөөг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих боломжтой болгон хөгжүүлэх ажилууд үе шаттайгаар хийгдэж байна. Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системд: Улс, аймаг, нийсэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө, сум дүүргийн тухай жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг боловсруулан баталж хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна. Үүнд: Аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулах ажлын хүрээнд: 2020 оноос хойш Нийслэл газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө болон Архангай, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Орхон, Дорнод, Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Хэнтий аймгуудын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг	100

					шинэчилж, Дархан-Уул, Өмнөговь аймгуудын төлөвлөгөөг тодотгон боловсруулсан. Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хүрээнд: 2020 оноос хойш 18 аймгийн 152 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулсан. 2024 онд “Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хилийн цэс, заагийн мэдээллийн цахим систем”-ийг шинээр бий болгож иргэд олон нийтэд нээлттэй өгөгдлийн мэдээллийн санг нэвтрүүлсэн. 2025 онд цахим системд хамгаалалтын бүс, зурвас газрын мэдээллийг бүртгэх, хянах, цахим архив үүсгэх, газар зохион байгуулалтын төлөвлөлттэй давхцуулан хяналт хийх, Улсын болон орон нутгийн тусгай хэрэгцээний газрыг бүртгэлжүүлэх, цахим архив үүсгэх, тусгай хэрэгцээнд авахаар төлөвлөж буй газруудын мэдээллийн санг үүсгэх, хил заагтай давхцаж буй иргэн, хуулийн этгээдийн давхцалыг шалгах, нөхөх олговрын хэмжээг тооцох хөгжүүлэлтийг гүйцэтгүүлэхээр ТБОНӨХБАҮХАТухай хуулийн дагуу тендерийг зарласан байна. “Газрын тохиромжтой болон хэрэгцээт байдлын үнэлгээ, газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт, хяналтын системийг хөгжүүлж, хэрэглээнд нэвтрүүлэх” ажлын техник эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулж 2021 онд Барилга хот, байгуулалтын яамны төрийн бичгийн даргаар батлуулж, суурь техник хангамжийг бий болгох, дата төвийн хүчин чадал, багтаамжийг нэмэгдүүлэхээр зардлыг улсын төсөвт тусгуулан, гүйцэтгэлд хяналт тавин ажиллаж байна.	
4		3.6.3. Газрын кадастрын нэгдсэн ухаалаг систем байгуулж, иргэн төвтэй төрийн	2020-2050		Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 110 дугаар тогтоолоор Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийг улсын хэмжээнд хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлснээр аймаг, нийслэлийн	100

		үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулна.				Засаг дарга, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, БОАЖЯ-ны Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн захиргаа, Чөлөөт бүсийн захиргаадаас газрыг иргэн, хуулийн этгээдэд газар өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах үйл ажиллагааг Газрын кадастрын цахим системээр дамжуулан хэрэгжүүлж, төрийн үйлчилгээг иргэд, олон нийтэд түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй хүргэх боломжийг бүрдүүлсэн. Мөн ЗГХЭГ-ын даргын 2023 оны 107 дугаар тушаалаар ажлын хэсэг байгуулж, Газрын кадастрын нэгдсэн цахим системийг ТЕГ, УБЕГ, ШШГГ, УБЗАА, УСУГ зэрэг 16 байгууллагатай дундын мэдээллийн сан байгуулан холбох ажлыг хэрэгжүүлэн төрийн байгууллагуудыг бодит цаг хугацаанд газрын харилцаатай холбоотой нэгдсэн мэдээллээр хангаж ажиллаж байна. Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим систем www.egazar.gov.mn, e-gazar гар утасны аппликэйшныг хэрэглээнд нэвтрүүлэн иргэд газрын харилцааны 27 нэр төрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр иргэн, хуулийн этгээдэд хүргэх боломж бүрдсэн. Мөн дээрх цахим үйлчилгээнүүдийг газрын харилцааны цахим киоск төхөөрөмж, төрийн үйлчилгээний e-mongolia платформуудтай холбож үйлчилгээ, мэдээлэл, лавлагаагаар үйлчилж байна. Газрын тухай хуулийн 2023 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн нэмэлт өөрчлөлтөд иргэний гэр бүлийн хэрэгцээнд үнэ төлбөргүй шинээр газар эзэмших хүсэлтийг цахимаар хүлээн авахаар тусгасан. Хуулийн хэрэгжилтийг хангуулж, Газрын удирдлагын нэгдсэн цахим систем egazar.gov.mn-ээр дамжуулан 2024 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрөөс эхлэн нийт 49153 хүсэлтийг хүлээн авч, 4909 иргэн хүсэлтээ баталгаажуулсанаас 4529 иргэнд цахимаар гэр бүлийн хэрэгцээний газрыг үнэгүй эзэмшүүлээд байна. EGAZAR Гар утасны аппликэйшны хөгжүүлэлтийн ажлын хүрээнд иргэн өөрийн газартай холбоотой
--	--	--	--	--	--	---

					27 төрлийн хүсэлтээ гар утсаа ашиглан илгээх, эзэмшиж, ашиглаж, өмчилж байгаа газрынхаа байршлыг газрын зургаар харах, газрын татвар төлбөрөө төлөх, лавлагаа тодорхойлолт авах, кадастрын зураг, газрын гэрээ, гэрчилгээ, захиалгат хянан баталгааны мэдэгдэх хуудас татах, өөрийн газартай холбоотой цаг үеийн мэдэгдлүүдийг шууд утсаараа хүлээн авах боломжтой байдлаар шинэчилж, Egazar.gov.mn-тэй уялдан ажилладаг хувилбарыг хэрэглээнд нэвтрүүлээ. Ингэснээр иргэн, хуулийн этгээд газрын албанд очилгүйгээр газартай холбоотой үйлчилгээг гар утаснаасаа түргэн шуурхай авах боломжийг бүрдүүлсэн. 2025 оны байдлаар 7,157,104 иргэн, хуулийн этгээд үйлчилгээ үзүүлсэн бөгөөд дараах үр дүн гарсан. Үүнд: Цахим үйлчилгээний үр дүнд: ➤ Газрын гэрчилгээ 2.1 тэрбум ➤ Кадастрын зураг 1.2 тэрбум ➤ Лавлагаа мэдээлэл 317.1 сая ➤ Барьцаа бүртгэл 440.9 сая ➤ Баримт бичгийн хуулбар 110.2 сая ➤ Мэдээллийн санд бүртгэх 196.1 сая Нийт 4 399 508 000 төгрөг хэмнэсэн.	
5	3.6. Ухаалаг, иргэн төвтэй газрын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх замаар тэгш байдал, шударга ёс, үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, тогтвортой	3.6.4. Улсын хэмжээнд газар ашиглалтын зориулалт бүрээр тооллого явуулж, зурагжуулж, мэдээллийн санд бүртгэнэ.	2020-2050		Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2020 оны 29 дүгээр тушаалаар “Төрийн өмчийн газрыг зурагжуулж бүртгэн газрын кадастрын мэдээллийн санд оруулж баталгаажуулах” ажлыг хэрэгжүүлэх эрхийг ГЗБГЗЗГ-т шилжүүлж, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн зарчмыг баримтлан нууцын зэрэглэлтэйгээр гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллага “Ланд овнер” ХХК, “Газар дэлхий” ХХК-уудтай гэрээ байгуулан, Монгол улсын нийт нутаг дэвсгэрийг хамруулан тус ажлыг гүйцэтгүүлсэн. Уг ажлын хүрээнд Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангиллыг газар ашиглалтын зориулалт тус бүрээр тооллого хийж,	100

	хөгжлийг хангана.				зураглан, Газрын нэгдмэл сангийн цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлж, газрын нэгдмэл санд орж буй өөрчлөлтийг тухай бүрт хяналт тавин ажиллах боломжтой болсон. Газрын нэгдэл сангийн ангилалд 2024 онд орсон өөрчлөлтийн талаар тайланг гарган Засгийн газрын 2025 оны 03 дугаар сарын 19-ний өдрийн хуралдаанаар танилцуулсан. Газрын нэгдмэл сангийн 2024 оны тайлангийн дүнг 2023 оны дүнтэй харьцуулахад хөдөө аж ахуйн газар 17.1 мянган га-аар хасагдаж, хот тосгон, бусад суурины газар 14.7 мянган га, зам, шугам сүлжээний газар 2.0 мянган га, ойн сан бүхий газар 0.5 мян.га-аар тус тус нэмэгдсэн байна. Харин усны сан бүхий газарт өөрчлөлт ороогүй байна. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдаас ирүүлсэн Төв, Дорнод, Дундговь, Хэнтий Дархан-Уул аймгуудын нийт 15 сумын 63,262.48 га атар газрыг тариалангийн газрын ангилалд шилжүүлэх саналын дагуу Засгийн газрын тогтоолын төслийг боловсруулан Засгийн газарт хэлэлцүүлэхээр 2025 оны 1/818 дугаар албан бичгийг хүргүүлсэн. Газрын нэгдмэл сангийн цахим системээс улс, орон нутгийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, судалгаа, шинжилгээ боловсруулахад шаардлагатай мэдээллийг тухай бүр гарган хүргүүлж байна.	
6		3.6.5. Цахим үйл ажиллагаатай газрын биржийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын эрхлэх асуудлын хүрээнд байгуулж, газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн системийг бий болгоно.	2020-2050		Газрын тухай хуулийн 33.1.2-т заасны дагуу иргэн хуулийн этгээдэд дуудлага худалдаа, төсөл сонгон шалгаруулалтаар олгох үйл ажиллагааг иргэд олон нийтэд ил тод, шуурхай зохион байгуулах зорилгоор Газрын биржийн цахим систем (www.mle.mn)-ийг хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Газрын биржийн цахим системийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж жил бүр тогтмол нэмэлт, хөгжүүлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэж байгаа бөгөөд 2025 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдрийн Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газрын даргын А/03 дугаартай тушаалаар Газрын биржийн цахим системийн (www.mle.mn)-	100

					ийн шинэчилсэн 3.0 хувилбарыг улсын хэмжээнд хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Мөн “Цахим үйл ажиллагаатай газрын биржийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын эрхлэх асуудлын хүрээнд байгуулж, газрын сан бүрдүүлэх, газар хөгжүүлэлт хийх” ажлын техник эдийн засгийн үндэслэлийг боловсруулан Барилга, хот байгуулалтын яаманд хүргүүлж 2023 оны 10 дугаар сарын 19-ний өдөр БХБЯ-ны дэргэдэх ШУТТЗ-ийн хурлаар хэлэлцүүлж, дэмжигдэн техник, эдийн засгийн үндэслэл батлагдсан. Газрын биржийн цахим систем (www.mle.mn) –р дамжуулан иргэд олон нийтэд үйлчилж дараах үр дүн гарсан. Үүнд: ➤ Газар өмчлүүлж эзэмшүүлэх, ашиглуулах дуудлага худалдаа 18754 нэгж талбар ➤ Газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах төсөл сонгон шалгаруулалт 2088 нэгж талбар ➤ Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээ 108,155 тус тус байна. Газрын биржээс олсон жилийн дундаж орлого 23.4 тэрбум, 2020-2024 оны хооронд нийт орлого 117.04 тэрбум төгрөгийг олж Улсын төсөвт төвлөрүүлээд байна.	
7		3.6.6. Олон улсын геодезийн сүлжээнд холбогдсон, байнгын ажиллагаатай станцуудаас бүрдсэн геодезийн хэмжил зүйн дэд бүтцийг монгол орны нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд байгуулж,	2020-2050		Монгол Улс-ОХУ хоорондын Улсын хил шалгах геодези, байр зүйн зураглалын ажлын хүрээнд хойд хил дагуу 5 аймгийн (Баян-Өлгий, Ногооннуур, Увс аймгийн Тэс, Сэлэнгэ аймгийн Хүдэр, Хэнтий аймгийн Дадал, Дорнод аймгийн Дашбалбар) сумдад навигацийн хиймэл дагуулын GNSS-ийн станцын иж бүрдэл төхөөрөмжийг шинээр суурилуулахаар гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Гүйцэтгэгч компани 5 станцын иж бүрдэл тоног төхөөрөмжийг албан ёсны төлөөлөгчийн газарт захиалан, олон улсын ачаа тээвэрлэлтээр дамжуулан хүлээн авч ГЗБГЗЗЕГ-ын хэмжил зүйн лабораторид шалгуулсан. Станцын иж бүрдлийг баруун аймгаас	100

		тэдгээрийн тоон мэдээллийг хэрэглэгчдэд түгээх цахим тогтолцоог бий болгоно.				буюу хөлдөлт гэсэлтийн улирал хурдацтай явагдах магадлалтай аймаг сумдаас эхлэн газар дээр нь суурилуулсан. Улсын хилийн дагуу дээрх байршилд шинээр суурилуулсан GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай 5 станц дээр захиалагчийн техникийн хяналт хийх тушаалыг боловсруулан 2024 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/289 дүгээр тушаалаар Газрын даргаар батлуулж холбогдох удирдамжийн дагуу шинээр суурилуулсан 5-н станцыг шинээр байгуулсан. Монгол улс байрлалын сүлжээний дээд ангийн байнгын ажиллагаатай нийт 48-н станцтай байгуулсан сум суурин газарт байршил тодорхойлох навигацийн хиймэл дагуулын бодит агшны засвар дамжуулалтыг хэрэглэгчдэд түгээж байна. Өндрийн 1 дүгээр ангийн сүлжээний хэмжилт, боловсруулалт хийх /55 цэг/, Геодезийн сүлжээний эхлэл цэгийг өндрийн 1 дүгээр ангийн сүлжээтэй холбох хэмжилт хийх, Геодезийн сүлжээний эхлэл цэгийг өндрийн 1 дүгээр ангийн сүлжээтэй холбож хэмжилт хийх, Монгол Улсын өндрийн 1 дүгээр ангийн сүлжээний 2 дугаар гарын тэгшитгэн бодолтыг хийх ажлуудын үр дүнгээр өндрийн I ангийн сүлжээний цэгийн солбицол, өндрийн утгыг Газрын даргын 2024 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/81 дугаар тушаалаар батлуулж, батлагдсан жагсаалтыг Геодези, зураг зүйн мэдээллийн нэгдсэн санд хүргүүлж, хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Япон улсын Гео-орон зайн мэдээллийн агентлаг, ГЗБГЗЗЕГ хооронд хамтын ажиллагааны Санамж бичиг 2024 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр байгуулсан. Япон улсын Гео-орон зайн мэдээллийн агентлагийн дэмжлэгтэйгээр абсолют гравиметрийн хэмжилтийг Монгол Улсын Гравиметрийн тулгуур сүлжээний 3 цэг дээр (УБ хот, Дорнод, Өмнөговь аймаг) 2024 оны III улиралд хийсэн. Энэхүү хэмжилт нь хүндийн хүчний хурдатгалын утгыг 40 жилийн дараа орчин үеийн
--	--	---	--	--	--	--

						хэмжлийн багаж ашиглан давтан тодорхойлсноор өндөр ач холбогдолтой юм. Гравиметрийн тулгуур сүлжээний 3 цэгийн хүндийн хүчний хурдатгалын утгыг 2024 оны А/367 дугаар тушаалаар батлан хэрэглээнд нэвтрүүлсэн.	
8	3.6. Ухаалаг, иргэн төвтэй газрын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх замаар тэгш байдал, шударга ёс, үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, тогтвортой хөгжлийг хангана.	3.6.7. Монгол орны газар нутгийг бодит агшны мэдээлэл бүхий байр зүйн тоон зургаар зурагжуулж, хэрэглэгчдэд шуурхай хүргэж, хэрэглэгчдийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн байр зүйн болон баталгаажсан нэг маягийн суурьтай сэдэвчилсэн газрын зураг, атласаар хангана.	2020-2050			“Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн 55 хувийг 1:25000-ны масштабтай байр зүйн зургаар зурагжуулах”, “Монгол орны өндрийн тулгуур сүлжээг шинэчлэх” ТЭЗҮ-ийг Барилга, хот байгуулалтын Дэд сайдаар батлуулсан. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн 55 хувийг 1:25000-ны масштабтай байр зүйн зургаар зурагжуулах ажлын саналыг 2020-2023 онд хэрэгжих төсөл, арга хэмжээний төсвийн төсөлд тусгуулахаар БХБС-ын албан тоотыг Сангийн яаманд хүргүүлсэн хөрөнгө тусгагдаагүй. 2024 онд Боомтын сэргэлтийн хүрээнд хийгдэх 1:25000-ны масштабтай байр зүйн зураглалын ажлын төсвийн тооцоог гаргаж, 2025 оны төсөвт тусгуулахаар Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлсэн хөрөнгө тусгагдаагүй. МУҮАБ-д Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн баруун бүсийг 1:25000 масштабтай байр зүйн зургаар зурагжуулах ажлын танилцуулга болон төсвийн тооцоог хүргүүлсэн. Хэрэглээ ач холбогдол: 1:25000-ны масштабтай байр зүйн зургийг засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хил, зам харилцаа, эрчим хүч, харилцаа холбооны шугам, суурин газар, уст цэгийн байрлал, зам, шугам сүлжээ, гол, нуур, ойн тархалт зэрэг агуулгаар тогтмол баяжуулан навигацийн систем хөгжүүлэх, тоон зурагт суурилсан мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, сэдэвчилсэн газрын зураг, атлас зохиох зэрэг ажилд ашиглах юм.	70
9		3.6.8. Хот байгуулалт, инженерийн дэд бүтэц, барилга байгууламжийг	2020-2050			www.urban.gov.mn системээр дамжуулан геопортал цахим системийг хөгжүүлэлтээр том масштабын байр зүйн зураг оруулах болон тэг тэнхлэгийн мэдээллийг цахим системд оруулах хөгжүүлэлт хийгдсэн бөгөөд 21 аймгийн барилга	100

		төлөвлөх, барьж байгуулах, өргөтгөх, ашиглах үеийн геодезийн хэмжлийн нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлнэ.				байгууламж болон Говь-Алтай аймгийн Тонхил сумын ариутгах татуургын шугам хот байгуулалтын кадастрын цахим системд туршилт хийсэн. Улсын хэмжээнд барилга, инженерийн шугам сүлжээ шинээр барих, өргөтгөх ажлын үйл ажиллагааг ЦАХИМЖУУЛЖ шийдвэрлэлтийн явцыг харах, хянах боломжтой болсон. Үүнд: ➤ Батлагдсан Архитектур төлөвлөлтийн даалгавар -822 ➤ Батлагдсан загвар зураг /эскиз/ -213 ➤ Барилга, шугам сүлжээний ажлын зөвшөөрлийн гэрчилгээ -308 ➤ Бүртгэсэн байр зүй, тэг тэнхлэг /улаан шугам/ -285 ➤ Баталсан барилга ашиглалтад оруулах комиссын дүгнэлт -72 тус тус байна. Цахим ситемд нийт 13194 хүсэлт ирсэнээс 8753 шийдвэрлэсэн байна.	
10		3.6.9. Газар, байгаль, эдийн засаг, нийгмийн нөөц, чадавхад тулгуурлан газар ашиглалт, хамгаалалтын үр ашгийг дээшлүүлэх, газрыг иргэд болон эдийн засгийн хувьд үндэслэл сайтай, үр ашигтай, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хангасан газар зохион байгуулалтыг хөгжүүлж, газрын нөөцүүдийг оновчтой ашиглаж хэвшинэ.	2020-2050			"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийх аргачлал"-ын дагуу "Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим систем"-д нэмэлт хөгжүүлэлтийн ажлыг эхлүүлсэн. Мөн системийн хөгжүүлэлтийг хийх бэлтгэл ажлыг хангах, суурь техник хангамжийг бий болгохтой холбоотойгоор Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газрын дата төвийн хүчин чадал, багтаамжийг нэмэгдүүлэхэд 2025 оны улсын төсөвт 1.1 тэрбум төгрөгийн зардлыг шийдвэрлэж, гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажиллаж байна. 2020 оноос хойш Нийслэл газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө болон Архангай, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Орхон, Дорнод, Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Хэнтий аймгуудын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг шинэчилж, Дархан-Уул, Өмнөговь аймгуудын төлөвлөгөөг тодотгон боловсруулж, 18 аймгийн 152 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө, 17 аймгийн 69 сумын төвийн хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулагдсан.	100

					2025 оны 3 дугаар улирлын байдлаар Ховд, Өвөрхангай аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө шинэчлэн боловсруулагдаж, Говьсүмбэр, Дорноговь, Хөвсгөл аймгуудын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний тодотгол, 12 аймгийн 79 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө, 18 аймгийн 97 сумын төвд хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулагдаж байна.Энэ онд Засгийн газрын 2025 оны 120, 06, 74 дүгээр тогтоолуудаар улсын хэмжээнд эзэмшүүлэх, ашиглуулах газрын байршил, хэмжээ, зориулалтын жагсаалтыг батлуулсан бөгөөд улсын хэмжээнд нийт 237.3 мянган га талбай бүхий 28422 байршилд газрыг эзэмшүүлж, ашиглуулахаар баталсан.	
11		3.6.10. Зайнаас тандан судлалын технологид суурилсан газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын системийг хөгжүүлж, нэвтрүүлнэ.	2020-2050		Газрын мониторингийн цахим системийг 2023-2024 онд шинэчлэн хөгжүүлж, газрын төлөв байдал, чанарын захиалгат хянан баталгаа, газарт учруулсан хохирол, нөхөн сэргээлт, бэлчээрийн төлөв байдлын статистик /дашбоард/-ын нэмэлт хөгжүүлэлтүүдийг хийж, хиймэл дагуулын мэдээ /Mongolian data cube/-г мониторингийн орон зайн дүн шинжилгээнд холбож, egazar.gov.mn цахим хуудсаар дамжуулан хэрэглэгчдэд хүргэж байна. Мөн бэлчээрийн фото мониторингийн хээрийн судалгааг хийх гар утасны “Belcheer” аппликейшнийг хөгжүүлж, хэрэглээнд гаргасан. Газрын мониторингийн цахим системд итгэмжлэгдсэн лабораториудыг холбож, газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны ажлын хөрс, усны шинжилгээний мэдээллийг оруулах ажлыг цахимжуулсан. Мониторингийн чиглэлээр үйл ажиллагаа хэрэгжүүлдэг байгууллагуудын мэдээллийг дундын мэдээллийн санд оруулж, хэрэглэгчдэд харах боломжтой байдлаар хөгжүүлсэн. 2025 онд газрын мониторингийн цахим системд зайнаас тандан судлал, өндөр нарийвчлал бүхий хиймэл дагуулын зураг ашиглан мониторинг хийх, бохирдол, доройтолд орсон байршлуудыг тодорхойлох, нөхөн сэргээх үйл	100

					ажиллагааг цахимжуулж, тэдгээрт хяналт тавих хөгжүүлэлтийн ажлыг зохион байгуулж байна. Газрын төлөв байдал, чанарын захиалгат хянан баталгааны ажлыг 2021-2025 оны хооронд 63,437 нэгж талбарыг газрын мониторингийн цахим системээр хүлээн авч, баталгаажуулсан. Газрын мониторингийн сүлжээний цэгт газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааны ажлыг 2021-2024 онд нийт 1650 мониторингийн цэгт зохион байгуулж, газрын төлөв байдал, чанар, хөрсний элэгдэл, эвдрэл, доройтлыг тодорхойж, газрын мониторингийн үндэсний сүлжээний мэдээллийг санг баяжуулсан.	
12	3.6. Ухаалаг, иргэн төвтэй газрын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх замаар тэгш байдал, шударга ёс, үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, тогтвортой хөгжлийг хангана.	3.6.11. Гурав ба дөрвөн хэмжээст газрын кадастрын нэгдсэн системийг бий болгож хөгжүүлнэ.	2020-2050		Монгол улсын хэмжээнд 1,710,964 өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх үүсэн нэгж талбар бүхий газар бүртгэлтэй байгаа бөгөөд эдгээр газартай холбоотой 2D хэмжээст улсын бүртгэлийн харилцааг эрхлэн явуулж байна. “Улсын хэмжээнд 3D, 4D /хэмжээст/ кадастрын мэдээллийн нэгдсэн системийг байгуулах, хэрэглээнд нэвтрүүлэх” ажлын техник, эдийн засгийн үндэслэл” боловсруулах ажлын 2021/91 тоот даалгаврыг Барилга хот байгуулалтын яамны ТНБД-аар батлуулан, 2022.04.01-ний өдрийн 2022/96 тоот зөвлөх үйлчилгээг гүйцэтгүүлэх гэрээ байгуулсан. Уг гэрээт ажлын тайланг ГЗБГЗЗЕГ-ын даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурал, ГЗБГЗЗЕГ-ын дэргэдэх салбарын орон тооны мэргэжлийн зөвлөлийн хурал, БХБЯ-ны Шинжлэх ухаан, техник, технологийн хурлаар хэлэлцүүлэн 2022 оны 11 дүгээр сард батлуулсан. Мөн тус ТЭЗҮ-ийг үндэслэн “Гурав болон дөрвөн хэмжээст кадастрын бүртгэл хийх аргачлал”-ын төсөлд 3 хэмжээст кадастрын бүртгэл хийх технологийн аргачлал, арга зүйн талаар тусгаж, Газрын даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн хурлаас гарсан шийдвэрийн дагуу Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд тусгахаар болсон.	70

13		3.6.12. Хиймэл оюун ухаан болон блокчейн технологид суурилсан газрын үнэлгээ, төлбөр, татвар, биржийн системийг бий болгоно.	2020-2050			Газар зүйн мэдээллийн системд суурилсан Газрын нэгдмэл сангийн бүх ангиллын газрын суурь үнэлгээг газрын зах зээлийн үнийн мэдээнд үндэслэн газрын үнэлгээнд нөлөөлөх хүчин зүйлсийн (Хүрээлэн буй орчны, инженерийн дэд бүтцийн, нийгмийн дэд бүтцийн) утгыг тооцож тухайн газрын суурь үнэлгээг автоматаар тооцох боломжтой газрын үнэлгээний (САМА) цахим систем болон газрын төлбөр, татвар тооцож, ногдуулах, төлбөрийн нэхэмжлэх үүсгэх, улсын тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хураамжийн ногдуулалт үүсгэх хяналт тавих газрын төлбөр, татварын цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар газрын үнэлгээний цахим систем ашиглан улсын хэмжээнд хот, тосгон, бусад суурин газрын нийт 39795 нэгж талбарын газрын зах зээлийн үнийн мэдээг боловсруулан үр дүнг ашиглан 1522868 нэгж талбарт масс үнэлгээ бодуулж, газрын үнэлгээний бүсчлэл болон 1 га газрын суурь үнийг боловсруулсан. Мөн газрын төлбөр, татварын цахим системээр 2021-2025 оны хооронд 602.7 тэрбум төгрөгийн ногдуулалт үүсгэж, 513.3 тэрбум төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлээд байна.	100
14		3.6.13. Дэвшилтэт технологид суурилсан гурван хэмжээст газар, үл хөдлөх хөрөнгийн системийг хөгжүүлнэ.	2020-2050			Кадастрын мэдээллийн нэгдсэн системийг өргөжүүлэн, газар болон түүн дээр байрлах аливаа үл хөдлөх эд хөрөнгийн бодит зураглал, бүртгэл, мэдээлэл 3D /хэмжээст/ байдлаар бүрдүүлэх, үл хөдлөх эд хөрөнгийн цогц мэдээлэл бүхий нэгдсэн гурван хэмжээст бүртгэл бий болгох зорилгоор хот байгуулалтын кадастрын систем, хаягийн мэдээллийн системтэй холбож дундын мэдээллийн сан байгуулсан. Одоогийн байдлаар Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Нийслэлийн хот байгуулалт, хотын стандартын газар гэсэн 2 байгууллагуудтай харилцан мэдээллээ тухай бүр солилцож, нийт 500,000 барилгын бүртгэлийг нэгтгэж, 2D хэмжээст Газар болон үл хөдлөх, эд хөрөнгийн бүртгэлийн нэгдсэн санг үүсгээд байна.	100

15		3.6.14. Улсын хэмжээнд гурван хэмжээст байр зүйн болон газар доорх инженерийн шугам сүлжээний зургийг зохионо.	2020-2050			“Хэнтий аймгийн Хэрлэн сумын төвийн барилгажсан хэсгийн 3D зураглалд зориулсан агаарын зураг авах, боловсруулах” ажлын даалгавар боловсруулж гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулан гүйцэтгэгч “Спэйшл моделинг” ХХК-тай гэрээ байгуулж 320 га талбайд 5500 орчим зураг /дээрээс, хойноос, урдаас, баруунаас, зүүнээс чиглэлд/ авсан. 21 аймгийн барилга байгууламж болон Говь-Алтай аймгийн Тонхил сумын ариутгах татуургын шугам хот байгуулалтын кадастрын цахим системд туршилт хийсэн. 2024 оны 2024/03 дугаартай “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураг зохиох” 153283 га талбайд ажлын даалгавар батлагдаж, НХААГ/20240103238 дугаартай гэрээт ажлыг “Геосан” ХХК, “Геокад” ХХК-ийн түншлэл, туслан гүйцэтгэгчээр “Монмэп” ХХК гүйцэтгэсэн. Захиалагчийн техникийн хяналт хийх 2024/359 дугаартай гэрээг байгуулж 2025 оны III улиралд дуусгахаар ажиллаж байна. 2024 онд Өмнөговь аймгийн 4 сумын 1:1000-ны масштабтай байр зүйн болон инженерийн шугам сүлжээний зураглалыг ITRF2020 солбицлын тогтолцоонд гүйцэтгэх ажлын даалгавар батлагдаж, “Агар од инженеринг” ХХК гүйцэтгэж, 2025 онд хяналт, шалгалтыг гүйцэтгэж байна. 2025 оны АД/2025-34 дугаартай “Дорноговь аймгийн Сайншанд сумын 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураг зохиох” ажлын даалгаврыг батлуулж хүргүүлсэн.	70
16		3.6.15. Геодезийн олон улсын маш урт суурь талтай интерферометрийн (VLBI) станц байгуулна.	2020-2050			“Монгол Улсад хэт урт суурь шугам тооцоолох станц (VLBI) байгуулах” ажлын даалгавар боловсруулж Геодези, зураг зүйн орон тооны бус мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж БХБЯ-аар батлуулахаар 2023 оны 05 сарын 26-ны өдөр 1/1128 дугаар албан бичгээр ажлын даалгаврыг хүргүүлсэн. 2023 оны 06 сарын 21-ний өдрийн БХБЯ-ны Шинжлэх ухаан, техник, технологийн хурлаар хэлэлцүүлэн, шинжлэх ухаан,	50

					технологийн сангаас санхүүжилтийг шийдэх боломжгүй гэж шийдвэрлэсэн. Ажлын даалгаврыг 2024 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдрийн 1/703 дугаартай албан бичгээр Эдийн засаг, хөгжлийн яаманд хүргүүлэн батлуулсан. Ач холбогдол: Дэлхийн гадаргуу дээрх объектын байрлалыг орчлон ертөнцийн хэмжээнд нарийвчлалтай тодорхойлох боломжтой болно. ✓ Дэлхий, нар сар, од гариг, галактик бүгд өөр өөр хурдаар хөдөлж байхад эдгээр хөдөлгөөнөөс үл хамааран дэлхий дээрх байрлалыг өндөр нарийвчлалаар тодорхойлно. ✓ Төв азийн хавтанг судлах маш том азийн судалгааны төв болох нөхцөл бүрдэнэ.	
17		3.6.16. Байрлалд суурилсан орон зайн мэдээллийн эдийн засаг, нийгэмд үзүүлэх үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	2020-2050		Орон зайн өгөгдөл, мэдээллийг боловсруулах, солилцох, түгээх, үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд: Үндэсний орон зайн өгөгдлийн дэд бүтэц байгуулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулсан бөгөөд дэд бүтэц байгуулах асуудал нь өөр хоорондоо харилцан уялдаатай 3 хэсгээс бүрдэнэ. 1-р хэсэгт Өгөгдлийн хүрээ, 2-р хэсэгт Өгөгдөлийн стандарт (байрлалд суурилсан орон зайн өгөгдлийг бүрдүүлэх, боловсруулах, түгээхэд шаардагдах салбар хоорондын зохицуулалт бүхий өгөгдлийн стандартыг боловсруулж, батлуулсан). 3-р хэсэгт Арга хэмжээний төлөвлөгөө (ҮОЗДБ-ийг байгуулахад шаардлагатай арга хэмжээнүүд, үндэсний хэрэгцээ, тэргүүлэх чиглэлд тусгайлан зориулсан төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулсан). НҮБ-ын Дэлхийн Орон зайн мэдээллийн менежментийн Зөвлөхүүдийн хорооны 2018 оны 08 дугаар сард АНУ-ын Нью Йорк хот дахь НҮБ-ын төв байранд болсон VIII хурлаас улс орнуудын боловсруулж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөрийг бий болгох заавар бүхий Орон зайн	70

					мэдээллийн нэгдсэн хүрээ (Integrated Geospatial Information Framework)-г баталсан. Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн мэдээллийн системийн өгөгдлийн санг бие даасан байдалд шилжүүлэх гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлыг Худалдан авах ажиллагааны газартай хамтран зохион байгуулж байна. Мөн Монгол Улсын хэмжээнд Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн мэдээллийн системийг төрийн байгууллагуудын мэдээллийн сантай холбож өгөгдөл, мэдээлэл солилцох “Дундын мэдээллийн сан”-г хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн цахим систем болох Үндэсний Геопорталын хөгжүүлэлтийг хийх гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахаар 2025 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдөр нээлттэй сонгон шалгаруулалтыг зарласан боловч оролцогч материал ирүүлээгүй тухайн ажил цуцлагдсан.	
18		3.6.17. Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн стандартуудыг нутагшуулж, байгаль, эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг хангахад чиглэсэн үр дүнтэй газрын удирдлага, менежментийг хэрэгжүүлэх инновац ба түншлэлийг бий болгоно.	2020-2050		-ISO 19157 Газарзүйн мэдээлэл-Өгөгдлийн чанар стандартыг орчуулан, 2025 оны 04 дүгээр сарын 09-ний өдөр Стандарт хэмжил зүйн газарт хүргүүлсэн. -ISO 19119:2016 Газарзүйн мэдээлэл-Үйлчилгээ, ISO 19115 Газар зүйн мэдээлэл-Метадата стандартыг орчуулах гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахаар ажиллаж байна. -MNS 6925 1:18 Газарзүйн мэдээлэл-Өгөгдөл техникийн үзүүлэлт стандартын дагуу бусад байгууллагын мэдээллийн санг хөрвүүлэх ажлыг гүйцэтгэх гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулж байна. Орон зайн өгөгдлийн цахим системд бусад байгууллагын мэдээллийн санг холбох-дундын мэдээллийн санг бий болгох хүрээнд: Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн мэдээллийн системийн үйл ажиллагааны журам”-ыг боловсруулж ЗГ-ын 2025 оны 03 дугаар сарын 06 өдрийн 121 дүгээр тогтоолоор батлуулсан бөгөөд	100

					салбар “Дундын мэдээлийн сан”-г төвлөрүүлэхээр ажиллаж байна. Үүнд: ➤ Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас Байгаль орчны мэдээллийн төрөлжсөн болон гео мэдээллийн сангийн мэдээ, мэдээлэл ➤ Зам, тээврийн хөгжлийн яамаас Зам,замын зурвас газар, тээвэр, холбооны зурган болон бүртгэлийн мэдээлэлийг нэгтгэх ➤ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас Уул, уурхайн ашиглалт болон хайгуулын талбайн зурган болон бүртгэлийг мэдээлэл төрөл бүрээр нэгтгэх ➤ Эрчим хүчний яамнаас Инженерийн шугам сүлжээний зурган болон бүртгэлийг мэдээллийг төрөл бүрээр нэгтгэх ➤ Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамнаас Бэлчээр, тариалан газрын, мониторингийн цэгийн зурган болон бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэх ➤ Статистикийн ерөнхий газраас Малын тоо толгойн мэдээлэл, малчин өрхийн мэдээллийг төрөл бүрээр нэгтгэх ➤ Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас Газар өмчлөлийн шилжилт хөдөлгөөн, иргэн, хуулийн этгээдийн бүртгэл болон үл хөдлөх, эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэх ➤ Цаг уур, орчны шинжилгээний газраас Ус, цаг уур, уур амьсгал, байгаль орчны судалгааны бодит, урьдчилсан мэдээ, мониторингийн цэгийн зурган болон бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэх Гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлж хамтран ажиллах гэрээг байгуулсан.	
ТАВ.ЗАСАГЛАЛ						

19	5.3. Хүний хөгжлийг дэмжсэн, үр дүн, үр нөлөөтэй цахим засаглалыг төлөвшүүлнэ.	5.3.7. Орон зайн мэдээллийн дэд бүтцийг хөгжүүлж шийдвэр гаргах бүх түвшинд ашиглана.	2020-2050			-Орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг шинэчлэн боловсруулсан. -“Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн мэдээллийн системийн үйл ажиллагааны журам”-ыг боловсруулж ЗГ-ын 2025 оны 03 дугаар сарын 06 өдрийн 121 дүгээр тогтоолоор батлуулсан. Стандартын техникийн шаардлагуудыг Европын холбооны хүрээлэн буй орчинд нөлөөлөх бодлого, үйл ажиллагааг зохицуулах орон зайн өгөгдлийн дэд бүтэц болох INSPIRE системийн баримт бичиг, ISO 19100 бүхий цуврал стандартуудын шаардлагад тулгуурлаж, Монгол орны Газрын харилцаа, барилга, геодези, зураг зүйн салбарт мөрдөж буй норм, дүрэм журам, байр зүйн зургийн суурь орон зайн өгөгдлийн бүтэц, агуулга, ангиллыг үндэслэн MNS:6925 1-18:2021 Газарзүйн мэдээллийн цуврал стандарт, MNS ISO 19131:2022 Газарзүйн мэдээлэл-Өгөгдөл, техникийн үзүүлэлт стандартыг боловсруулж, батлуулсан.	100
20		5.3.8. Газар зүйн мэдээллийн системд тулгуурласан хаягжилтын нэгдсэн сан бүрдүүлж, иргэд, байгууллагын хэрэглээнд нэвтрүүлнэ.	2020-2050			2020-2022 онд “Улсын хэмжээнд хаягийн мэдээллийн систем байгуулах” ажлын хүрээнд хаягийн өгөгдөл мэдээллийг засварлаж, 21 аймгийн 330 сумын хэмжээнд хаягийн мэдээллийн системийг хаягжуулах үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн. Засгийн газрын 2022 оны 180 дугаар “Хаягийн мэдээллийн сангийн нэгдсэн системийг хэрэглээнд нэвтрүүлэх тухай” тогтоолын дагуу 21 аймгийн 330 сумын хэмжээнд Хаягийн мэдээллийн системийг нэвтрүүлэн шинэчилсэн хаяг олгосон. Хаягийн мэдээллийн системд 21 аймгийн 330 сумын хэмжээнд 50530 гудамж, зам, 689,888 барилга, 1139127 нэгж талбар, 258,650 газар, усны нэр, 628,436 орц, гарцын мэдээллийг оруулж тус тус хаяг олгоод байна. 2023 оноос нийслэлийн 9 дүүргийн хэмжээнд гудамж, зам, талбай, орц, гарцыг зураглаж хаягийн орон зайн өгөгдөл мэдээллийг бүрдүүлсэн.	100

					Нийслэлийн хэмжээнд 41598 гудамж, зам, 318510 барилга, 516963 нэгж талбарт тус тус хаяг олгоод байна. 2024 онд “Хаягийн мэдээллийн системийн нэмэлт хөгжүүлэлт” хийх ажлын хүрээнд хаягийн мэдээллийн системийг боловсронгуй болгож, хаяг олгох үйл ажиллагааг бүрэн автоматжуулах, цахимжуулах, нээлттэй веб-д суурилж хөгжүүлсэн. 2025 онд “Хаягийн мэдээллийн систем”-д нэмэлт хөгжүүлэлт хийгдсэн шинэ системийг нийслэлийн 9 дүүрэг, 21 аймгийн 330 сумдад хэрэглээнд нэвтрүүлэхээр ажиллаж байна. Үүнд: Олон улсын жишигт нийцсэн хаягийн удирдлагын системийн сургалтыг нийслэл, 9 дүүргийн Газар зохион байгуулалтын албаны холбогдох мэргэжилтнүүдийг хамруулан 2025 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдөр зохион байгуулж, Чингэлтэй дүүргийн хэмжээнд, 2025 оны 08 дугаар сарын 22-ний өдөр Хүннү хотын Захирагчийн ажлын алба, Сүхбаатар дүүргийн ГЗБА-ны мэргэжилтэнүүдэд, 2025 оны 09 сарын 09 ны өдөр Баянгол, Хан-Уул дүүргийн ГЗБА-ны мэргэжилтэнүүдэд сургалтыг тус тус зохион байгуулж, хаягийн мэдээллийн системийг хэрэглээнд нэвтрүүлээд байна. Монгол Улсын Засгийн газар болон БНСУ-ын Дотоод хэрэг, аюулгүй байдлын яам мөн Газар геоматик корпорацтай хаягийн талаар харилцан мэдээлэл солилцох хамтран ажиллах санамж бичгүүдийг байгуулсан. БНСУ-тай байгуулсан санамж бичгийн хүрээнд Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Олон Улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (КОЙКА)-ын санхүүгийн дэмжлэгт тулгуурлан “Монгол Улсын хаягийн мэдээллийн системийг шинэчлэх” төслийг 2026-2029 оны хооронд 8 сая ам.долларын буцалтгүй тусламжаар хэрэгжүүлэхээр шийдвэрлэгдэн, хамтран ажиллаж байна.	
ЗУРГАА. НОГООН ХӨГЖИЛ						

21	6.2. Байгалийн нөөц баялгийг нөхөн сэргээж, хомсдолыг бууруулан ашиглалтын нөөц бий болгож, байгалийн үр өгөөжийг ирээдүй хойч үедээ өвлүүлнэ.	6.2.13. Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөгөөр дамжуулан газрыг зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	2020-2050			-“Дорнод Монголын хуурай хээрийн тогтвортой ландшафт, биологийн олон янз байдлын хамгаалал төсөл”-ийн хүрээнд “Бэлчээрийн фото мониторингийн цэг төлөөлөх талбайг нарийвчлан зураглаж, газрын мониторингийн цахим системд оруулах” ажлын хүрээнд мониторингийн цэг төлөөлөх талбайн хэмжээ, бэлчээрийн төлөв байдал нь доройтсон газрыг зураглаж, газрын мониторингийн цахим системийн нөхөн сэргээх, хамгаалах цэсрүү илгээх, оруулах байдлаар хөгжүүлэлт хийгдсэн. Бэлчээрийн фото мониторингийн сэргэх чадавхын 3, 4, 5 дугаар түвшний цэгийн талбайг газрын хохирол, доройтол цэс рүү татах хөгжүүлэлтийг хийсэн. “Газрын доройтол тодорхойлох аргачлал” болон “Газрын доройтол, хөрсний бохирдолд өртсөн газрыг нөхөн сэргээх чиглэлээр олон улсын туршлага, дэвшилтэт шинэлэг технологийн аргачлалын судалгаа хийж, монгол улсад нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх туршилтыг хийх, нөхөн сэргээлтийн үйл ажиллагааны аргачлал”-ын төслүүдийг боловсруулж, холбогдох хурлуудаар хэлэлцүүлсэн. 2025 онд газрын мониторингийн цахим системд зайнаас тандан судлал, өндөр нарийвчлал бүхий хиймэл дагуулын зураг ашиглан мониторинг хийх, бохирдол, доройтолд орсон байршлуудыг тодорхойлох, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг цахимжуулж, тэдгээрт хяналт тавих хөгжүүлэлтийн ажлыг зохион байгуулж байна. -2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд нийт 18 аймагт 2,715,639.9 га талбай бүхий 653 байршилд газрыг нөхөн сэргээж, хамгаалахаар төлөвлөөд байна.	100
22	6.2. Байгалийн нөөц баялгийг нөхөн сэргээж, хомсдолыг бууруулан ашиглалтын	6.2.16. Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг олон	2020-2050			Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системийг хэрэглээнд нэвтрүүлж, 2023 онд тус газрын www.egazar.gov.mn сайтад газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, газар олголтыг байршил, цаг хугацаа, эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн мэдээллийг олон нийтэд ил болгосон	100

	нөөц бий болгож, байгалийн үр өгөөжийг ирээдүй хойч үедээ өвлүүлнэ.	нийтэд нээлттэй болгоно.				“ШИЛЭН ГАЗАР” цэсийг шинээр бий болгосон. Мөн Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системд /egazar.gov.mn/-нд бүх шатны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний мэдээллийг бүртгэх, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих 2 төрлийн дашбоардыг нэвтрүүлсэн. Үүнд: ➤ Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний статистик ➤ Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулахад биологийн олон янз байдал, уур амьсгалын өөрчлөлт, газрын доройтлыг харгалзах тус тус нэвтрүүлээд байна. 2025 онд цахим системд газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангуулах, хяналт тавих, төлөвлөгөөний баримт бичиг, тоон мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй болгохоор хөгжүүлэлтийн ажлын гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулан ажиллаж байна.	
--	--	---------------------------------	--	--	--	--	--